

גוונים של זהות עיסוקית – משמעות ההשתתפות בכנס ה-42 של החברה הישראלית לריפוי בעיסוק בעיני סטודנטיות לריפוי בעיסוק

עורכת המדור: תמר פלי אלטיט

מאת: אפרת דבורי ורחלי שפירא-רוטנברג

תמר פלי אלטיט

המקצוע או שהוא כלי עזר המנחה אותן בעשייתן? כיצד תיראה נקודת המפגש בין העשייה היום-יומית, הנרחבת, המרגשת והאנושית של מרפאות בעיסוק ובין הצגה מקצועית של העשייה במצגות מסודרות העומדות בכללי הציטוט הביבליוגרפי? והאם, בכלל, ניתן ליצור הלימה מוחלטת בין לימודים תיאורטיים ובין עשייה קלינית משמעותית?"

במבט לאחור, נראה כי חששותינו התבדו. כשבדקנו ביומן תאריכים ושעות והצבנו סימני שאלה סביב הנוכחות בכנס, לא שיערנו לעצמנו כי השתתפות בו תוסיף לסל שאנו נושאות עימנו "מוצרים" רבים וחשובים. לאחר יומיים גדושים בהצגת פוסטרים, פרויקטים, פאנלים, הרצאות וסדנאות מתחומי העשייה השונים, קיבלנו את כל התשובות ואף יותר מזה. ראשית, ההשתתפות בכנס

הכנס ה-24 של החברה הישראלית לריפוי בעיסוק, בסימן "גוונים של עשייה", פתח את שעריו אל קהילת המרפאים בעיסוק, על שלל הגוון האנושי והמקצועי שבה. מתל אביב, מירושלים, מאשקלון ומבאר שבע, מתחום התפתחות הילד ועד השיקום הגריאטרי. כולנו הגענו לכנס שהתקיים באוניברסיטת חיפה, בציפייה למפגש החשוב הזה. אנו, סטודנטיות המסיימות שנה ג', היינו נרגשות עד מאוד לקראת הכנס, שבו נפגוש קהילה של מאות מרפאות בעיסוק הסוללות לנו את הדרך למקצוע מרתק ומדהים, הממתין לנו ממש מעבר לפינה, לאחר שלוש שנות לימוד אינטנסיביות.

חשנו התרגשות רבה להגיע עם סל הידע והכלים הבסיסיים שכבר ארוזים בו, ולהיפגש עם נשות מקצוע מיומנות ומנוסות העושות בסל שימוש תדיר. ציפינו לדעת כיצד זה נראה מן העבר השני ולהכיר את פועלן והליכותיהן של מרפאות בעיסוק מומחיות, המציגות את הטיפול הפרקטי מן השרדה הקליני. הסתקרנו לדעת כיצד הטיפול בשטח, על מגבלותיו, מוצג בכינוס אקדמי הדורש הצגת מידע ומחקרים על פי קריטריונים נוקשים. לכן, גם ספקות וחששות ניקרו בנו: "האם ניווכח לדעת כי הדיבורים נשארים באוניברסיטה, ואילו בשטח יש ללמוד שפה חדשה? האם המתע"ם (גולוס ועמיתים, 2016) מונח על המדף של נשות

כראיה לכך נשמח לשתף כי בפאנל "הרגש בחדר הטיפולים" שהועבר על ידי **גב' דנה ויסברם פדון, ד"ר נעמה כץ וגב' ענת מן**, ניתנו הן הכלים והן התיקוף להכיר ולגעת ברגשות המטופלים מתוך הכרה ברוחם, על פי הגב' אביבה פריד (2010), ויותר מזה, להכיר ולהראות חמלה גם כלפי רגשותינו המתעוררים בנו בבואנו לטפל. תובנה זו מהותית לגבינו כסטודנטיות, החוות רגשות רבים בעת המפגש הראשוני עם השטח. נדמה כי אם וכאשר נביע אמפתיה גם כלפי נקודות החולשה שבנו, מעצם היותנו בני אדם, נוכל בכנות גמורה להזמין את המטופלים בעת הצורך, לקיים בחדר הטיפולים את השיח הגלוי מול מי שרוחם "נפלה". בשיחתה על **ימות**, עודדה אותנו **שרית טרסה, מייסדת 'טימוקו'**, מתוך התנסותה האישית לאזור אומץ ולסלול דרכים חדשות בשדה המקצועי. קריאה זו מעוררת אותנו שלא להשתיק גם את שאיפותינו הגבוהות והמופשטות, מתוך חזון כי גם הן יוכלו בסופו של דבר לרקום עור וגידים ולהיות למציאות חדשנית ורחבה יותר של עשייה מבוססת ראיות.

הבאנו טעימה קטנה מן התכנים שעלו בכנס, שבמהלכו, נחשפנו לנשות מקצוע רבות שכל אחת בדרכה היא מודל לחיקוי באופנים שונים, בהקשר של חמלה למטופלים, יצירתיות, דבקות במטרה, מנהיגות ועוד. חשיבות המודל לחיקוי גבוהה, כיוון שידוע כי סטודנטים מתחילים לבסס את הזהות המקצועית שלהם כבר במהלך הלימודים, ואנשי מקצוע שהם בגדר מודלים לחיקוי בשבילים הינם אמצעי חשוב בתהליך (Adams et al., 2006).

כמו כן, ההיחשפות לתחומים השונים והמגוונים בכנס, אפשרה לנו להסיק מסקנות אישיות על אודות תחומי העשייה השונים שבהם נרצה לעסוק ונוכל לתרום. ראינו עד כמה רחבה היריעה, ועד כמה ניתן ליצור חיבורים בין תחומי עשייה שונים. כך לדוגמה מחקרה המרתק של **פרופ' עדינה**

תרמה לנו תרומה אדירה לידע התיאורטי והקליני שצברנו עד כה. כך שלבד מזה שהאזנו להרצאות מרתקות ומעוררות השראה מתחומי עשייה שונים, הבנו כי בכנס מוצגים החידושים שבעשייה וגווי הביניים הפחות מוכרים שלה. אנחנו, סטודנטיות שבקרוב נהיה למרפאות בעיסוק מוסמכות, ראינו חשיבות עליונה בכך שנתעדכן בידע ה"חם". זאת ועוד, ההשתתפות תרמה לזהותנו העיסוקית כמרפאות בעיסוק, על ידי מתן תשובה חד משמעית לספקותינו על אודות המקצוע שפורטו כאן.

בכנס חשנו כי אנו מצטרפות לקהילה מקצועית, השואפת כל העת להתקדם ולהתחדש. הבנו כי אנו חוברות לקהילה שמצד אחד, מהותה התמסרות, נתינה ואהבה למטופליה. קהילת מטפלים שבאה לקראת האדם, עיסוקו וסביבתו ומנסה למקסם את תוצאות הטיפול בתנאים המצויים בשטח. ומצד אחר, קהילה זו מתבססת ללא פשרות על ידע מדעי, על גופי ידע מאורגנים, על תיאוריות ומודלים ועל שימוש באמצעי מדידה והערכה מקצועיים. ניתנה לנו אפוא ההוכחה כי לאחר שלוש שנות לימוד עמוסות, יש בידינו הכלים המתאימים לעבודה מקצועית ומשמעותית עם לקוחות, ובד בבד היכולת להציג את העשייה באופן מקצועי מול עמיתים.

יש לציין כי לתובנות שעלו בנו מן הכנס יש חשיבות מרובה גם בחיזוק המסוגלות העיסוקית שלנו כמרפאות בעיסוק לעתיד. את דעתנו מחזקת הראיה, כי המסוגלות המקצועית הנדרשת לסטודנטים בסיום לימודיהם, מוגדרת כמצב שבו הם מסוגלים ליישם את הידע שצברו במהלך הלימודים תוך מענה לדרישות הסביבה האמיתית (Ramos, Chiva, & Gómez, 2017).

הרגשנו כי ההשתתפות בכנס אפשרה לנו לקבל השראה ולחזק לעצמנו אילו מטפלות נרצה להיות.

מקורות

- אברך בר, מ', ירוס, ט' ועמיתים. (2005). *תרגום לעברית של ראיון היסטוריית הביצוע העיסוקי*. החוג לריפוי בעיסוק, אוניברסיטת ת"א.
- גולוס, ע' ועמיתים. (2016). *מסגרת העשייה המקצועית בריפוי בעיסוק בישראל: מרחב ותהליך (מתע"מ מחודש)*. ת"א: העמותה הישראלית לריפוי בעיסוק.
- פריד, א' (2010). *ריפוי בעיסוק, טיפול הומניסטי*. ת"א: האוניברסיטה המשודרת.
- Adams, K., Hean, S., Strugis, P., & Macleod, C. J. (2006). Investigating the factors influencing professional identity of first year health and social care students. *Learning in Health and Social Care*, 5(2), 55-68.
- Kielhofner, G., Mallinson, T., Crawford, C., Nowak, M., Rigby, M., Henry, A., & Walens, D. (2004). *A user's manual for the Occupational Performance History Interview (Version 2.1) OPHI-II*. Chicago: University of Illinois
- Ramos, G., Chiva, I., & Gómez, Ma. B. (2017). The powers in the new generation of college students: Innovation experience. doi:10.4995/redu.2017.5909
- נכתב בידי: **אפרת דבורי ורחלי שפירא-רוטנברג**, סטודנטיות לריפוי בעיסוק שנה ד', תוכנית מבה"ה, אוניברסיטת חיפה.
- נערך בידי: **תמר פלי אלטיט**, tamaraltitp@gmail.com

הרטמן-מאיר, שהוכיח את הקשר בין היבטים פסיכוסוציאליים לשיפור ביכולות קוגניטיביות כפי שהן באות לידי ביטוי באופן תפקודי.

וכן, כתוצאה מן הכנס הרגשנו הזדהות וחיבור למקצוע וגאווה להשתייך לקהילה. ראוי לציין כי אירוע חלוקת אותות הכבוד היה תורם משמעותי לתחושה זו. בייחוד התרגשנו לראות את **גב' נגה זיו** ואת **ד"ר יונת יבזורי**, שחלק ממפעל חייהן, תרמו תרומה נכבדה ומרשימה למקצוע, וזכו להתודה והערכה רבה מעמיתותיהן המקצועיות. יתר על כן, בכנס חשנו הכרת טובה על היחס האוהד אלינו, הסטודנטיות, מצד הצוות שמלווה אותנו זה שלוש שנים, וכן מקלינאיות רבות אחרות שהביעו רגשות חמים עקב הצטרפותנו לקהילה והעניקו לנו תחושת שייכות. גם בדרך הביתה, ברכבת, הוסיף הכנס להשאיר את אותותיו על ידי פגישה משמעותית עם **ד"ר מיכל אברך-בר** מאוניברסיטת תל אביב, האישה שבזכותה נחשפנו בישראל לשימושים הקליניים והמחקריים של ראיון היסטוריית הביצוע העיסוקי (מיכל אברך בר ועמיתים, 2005), המאפשר למידה על האדם כיצור עיסוקי מנקודת מבטו ומסייע לנו בעריכת פרופיל עיסוקי ליישם התערבות הומניסטית בריפוי בעיסוק בכל תחומי ההתמחות.

לסיכום, שבנו הביתה עם ציפייה עזה להכשרה המקצועית הקרובה בפרט ולתחילת העבודה בכלל, על מנת להגיע להזדמנויות שבהן נוכל ליישם את הידע הרב, העשיר והמקצועי שצברנו.

ממליצות בחום לסטודנטים לריפוי בעיסוק להשתתף בכנס כזה, מעשיר ומפרה. כאן המקום להודות לכל המרפאות בעיסוק שהציגו לנו מופת ראוי להמשך הדרך, **למארגנים ולמארגנות שטרחו** וכן לחברה הישראלית לריפוי בעיסוק על פועלה הרב למען המקצוע.